మృదువైన వాయుతరంగం ఒకటి అందంగా ముంగురులతో చెలగాటమాడి వెళ్లిపోయింది. తనపల్చని వ్రేళ్లతో నుదుట పడుతున్న ఆ చిలిపి ముంగురులను వెనక్కు-తోసుకున్నది గంగి. రెండవ చేతితో తన రంగడి చేతిని గట్టిగా- వదిలితే మళ్లీ తనకు దొరకడేమో నన్న ఆదుర్దాతో పట్టుకొని నడుస్తున్నది.

వాళ్లు మొత్తం నలుగురు. ఆ నలుగురికి ఒక పదేళ్ల కుర్రవాడు దారి చూపిస్తూ నడిపించుకు

పోతున్నాడు. వాడి జుట్టు దుబ్బులా పెరిగి భుజాలమీద పడుతున్నది. వంటిమీద నల్లగా మాసిన మురికి చొక్కా లాగూ ఉన్నాయి వాడికి. నడుస్తూ ఉండి ఉండి మోచేత్తో ముక్కు తుడుచు కుంటున్నాడు. వాడి చేతిలో ఉన్న కర్రను నలుగురూ పట్టుకున్నారు. అందరికంటే చివర గంగి తనవాడి చెయ్యి పట్టుకుని నడుస్తున్నది.

"ఇంకా ఎంత దూరమెల్లాలి?" అని అడిగిందామె, విసుగ్గా. ఒక్కక్షణం సేపు ఎవరూ సమాధానం చెప్పలేదు. తర్వాత రంగడి దగ్గు విన్పించింది. "అబ్బో! అప్పుడే ఎక్కడ? ఇంకా శానా దూరం నడవాలి...." అన్నాడతను.

దగ్గరలో పెద్ద గుంపు ఏదో చేరి రొద చేస్తున్నది. "అదేందిరా బుచ్చిగా?" అని అడిగాడు, కర్రపట్టుకొని అందరికన్నా ముందు నడుస్తున్న వెంకటేశ్వర్లు. అతని చేతిలో వెండిపొన్నులు తొడిగిన ఫ్లూట్ ఉంది. అతని కళ్లు గాజు బిళ్లల వలె, పత్తికాయలవలె ఉబ్బి ఉన్నాయి.

బుచ్చిగాడు కళ్లకడ్డం పడుతున్న జుట్టు వెనక్కు విసురుకుంటూ, "సినిమాహాలు...... టిక్కెట్లకోసం జనం ఎగబడుతున్నారు.." అని చెప్పాడు.

"ఏ సినిమా ఆడతాందిరా?" అని అడిగాడు రెండవవాడు. అతని పేరు గోపాలం. అతని భుజం మీద ఘటం ఉంది. చేతులకు గజ్జెలు కట్టుకొని ఉన్నాడు. అతనికి కళ్లుండవలసిన చోట రెండు గుంటలున్నాయి. మొహం నిండా నల్లని మచ్చలున్నాయి.

బుచ్చిగాడు సమాధానంగా, "ఏమో" అన్నాడు వాడికి చదువురాదు. పొద్దుగూకులూ ఊరిమీద పడి బలాదూరు తిరుగుతూ ఉంటాడు. వాడి తల్లి బ్రతికి ఉన్నప్పుడు, "సదువుకోరా నాయనా! సదువుకోకపోతే నీ బతుక్కూడా ఇంతేరా" అంటూండేది. వాడి తండ్రికి కృష్ణ ఒడ్డున పాక ఉంది. అందులో కమ్మరిపని చేస్తూ ఉంటాడతను. రోజంతా కొలిమి ముందు రెక్కలు ముక్కలు చేసుకొని కష్టపడినా రెండు పూటలా తిండికి చాలేదికాదు. భార్య కాన్పు కష్టమై చచ్చిపోయిన తర్వాత బుచ్చిగాడి తండ్రి మరొక మనువు చేసుకొన్నాడు. కొత్తమ్మ ఎప్పుడూ అనవసరంగా రుసరుస లాడుతూ ఉంటుంది. అందుకే బుచ్చిగాడెప్పుడూ ఇంటి పట్టున ఉండకుండా ఊరిమీద తిరుగుతూ ఉంటాడు. ఆకలి అయినప్పుడు ఎక్కడేది దొరికితే అది తినటం, మిగిలిన సమయమంతా తనబోటి బజారు పిల్లలతో ఆటలాడటం.... వాడికి మామూలు. అప్పుడప్పుడు గుబులు మళ్లి ఇంటికి వెళ్లి కొత్తమ్మచేత చివాట్లు, తండ్రిచేత చావు దెబ్బలూ తింటూ ఉండటం కూడ వాడికి మామూలే. కృష్ణ ఒడ్డున పక్కన రోడ్డు పేవ్‌మెంట్ల మీదా, తనవంటి పిల్లలతో బొమ్మా బొరుసూ డబ్బులాట ఆడటం వాడికీ మధ్య అలవాటయింది. ఇంట్లో కొత్తమ్మ వాడికి నయాపైసా చిక్కనివ్వదు. తండ్రి ఎదట పడేందుకే వాడికి ధైర్యం లేదు. ఇక డబ్బు అడిగేదాకా ఎక్కడ? అందువల్ల వాడి కొత్త కాతా కుదుర్చుకున్నాడు. ఇది లాభసాటిగానే ఉంది. ఉదయం ఏడెనిమిది గంటల ప్రాంతంలో ఈ నలుగురూ గుడ్డివాళ్లనూ నడిపించుకుంటూ తీసుకువెళ్లి ఏ సెంటర్లోనో పేవ్‌మెంట్ మీద గుడ్డ పరచి పాటకచ్చేరికి కూర్చోపెట్టటం.... వారు అక్కడి నుంచి మారాలనుకున్నప్పుడు మరొక చోటికి తీసుకు పోవటం.... సాయంకాలం పొద్దు వాలుతూ ఉండగా తిరిగి వారిని కృష్ణ ఒడ్డున గుడిసెకు చేర్చటం.... ఇది వాడి పని. అందుకు ప్రతిఫలంగా రోజూ వాడికి పావలా డబ్బులు దొరుకుతాయి.

గంగికి పరమ చిరాగ్గా ఉంది. "కాళ్లు పీక్కుపోతా ఉండాయ్. ఎంత సేపని ఇలాగా నడవడం?" అన్నది ఆమె. రంగడు నవ్వాడు "ఇంకెంతలే నాలుగడుగులేస్తే ఇంటికెళ్లి పోతాం" అన్నాడు. కొద్ది క్షణాల క్రితమే, "అబ్బో! శానాదూరం నడవాలి" అన్నవాడిప్పుడు "నాలుగడుగులే" అంటున్నాడు. గంగి రంగడి మణికట్టు తన చేత్తో నొక్కుతూ అలుకతో మూతి విరిచింది.

రంగడి కళ్లు పైకి మామూలుగానే కనిపిస్తాయి. అతన్ని చూసిన వారెవ్వరూ గుడ్డివాడనుకోరు. అతడు పుట్టిన వెంటనే చూసిన పెద్దలు కూడా అలా అనుకోలేదు. కాని ఏళ్లు వచ్చేకొద్దీ అతనికి తను గుడ్డివాడినని లోకమంతా తనకు చీకటి అని తెలిసి వచ్చింది. మనిషి బక్కపలచగా అందంగానే ఉంటాడు. అతడు గంగిని ప్రాణాధికంగా ప్రేమించాడు. ఆమె మృదువైన చేతి స్పర్శ ఉన్నంతకాలమూ అతనికి ఏ దిగులూ లేదు. గంగి నడుస్తూ ఉండగా ఆమె కాలి మువ్వెల్ల కడియాలూ చేసే సవ్వడి ఎంత రొదలోనూ అతని చెవులకు మధురంగా వినిపిస్తూనే ఉంటుంది. ఇప్పుడూ వినిపిస్తూనే ఉంది. గంగి ఎప్పుడో సంవత్సరం క్రిందట సంబర పడితే అతడే కొని పెట్టాడు వాటిని. అవి ధరించినప్పటినుంచీ గంగి తనకు కొద్ది దూరంలో ఎక్కడ తిరుగుతున్నప్పటికీ ఆమె తన దగ్గరే ఉన్నట్లు అనిపించేది. ఆ రెండు నిట్రాళ్ల పాకలో ఏ మూల నుంచి ఆ కడియాల చప్పుడు వినిపించినా అతడు ఆ వైపుకే వెళ్లి ఆమె పక్కనే చేరేవాడు.

ఒక లారీ తమ పక్కనే దూసుకు పోతున్న సవ్వడి విని గంగి భయంతో రంగడికి అతి దగ్గరగా జరిగి అతని చేతిని గట్టిగా పట్టుకున్నది. లారీ వెళ్లి పోయిన తర్వాత గుండెలమీద చెయ్యి వేసుకుని 'అమ్మో' అనుకుంది. రంగడు నెమ్మదిగా "ఫరవాలేదు లేవే.... పంతాలించుకో!" అన్నాడు.

రంగడి ముందు నడుస్తున్న గోపాలం చెవులు పిల్లి చెవులు. అతడీ ఆలూమగల సంభాషణ వింటూనే ఉన్నాడు. అతనికీ గంగి కాలి మువ్వెల్లూ, కడియాలూ చేసే అందాల ధ్వని వినబడుతూనే ఉంది. అతని మనసులో ఏదో వికారం... ఏదో తపన.... నిన్న సాయంకాలం గంగి రంగడి చేతిని అందుకోబోయి పొరపాటున గోపాలం చెయ్యి పట్టుకుంది. అతని శరీరం ఒక్కసారిగా జలదరించింది. ఆ చెయ్యి ఎంత మెత్తగా ఉందని! అతని మనసు ఏదో తెలియరాని వికారానికి లోనైంది! ఆ గాజుల చేతిని వ్రేళ్లతో నిమిరాడు. ఇంతలో ఎలా పసిగట్టిందో! గంగి వెంటనే చెయ్యి లాగేసుకుని 'ఒరే ఒరే' అంటూ రంగడి కోసం కేక పెట్టింది. అంతలో "ఇక్కడే ఉన్నానే సిలకా" అంటూ అతడూ వచ్చాడు. వీళ్లిద్దరూ మొగుడూ పెళ్లాలట! అదెటువంటి దాంపత్యమో! అయినా అసలు గంగి ఎలా ఉంటుందో! తనకేమో చూసేందుకు కళ్లు లేవు. నిన్న చెయ్యి పట్టుకున్నప్పుడు తనకు చిత్రమైన కొత్త అనుభూతి కలిగింది. అదే తనకు మొదటి స్త్రీ స్పర్శ!

గంగి నడుస్తూ ఆలోచిస్తున్నది. చుట్టూ ఏవో బస్సులూ, లారీలూ, బండ్లూ చేసే చప్పుడు.... అక్కడక్కడ మనుష్యుల కేకలు.... అయినా తనకేమీ కనిపించదు. తన కళ్ల ముందంతా కటిక చీకటి. మూడేళ్ల క్రిందటి వరకూ గంగి రైళ్లలో అడుక్కుంటూ ఉండేది. ఆమె కెవరూ లేరు. తల్లీ తండ్రీ ఎప్పుడో పోయారు... పైగా గుడ్డిది. అందువల్ల రైళ్లలో అడుక్కుంటూ జీవితం ప్రారంభించింది. అదీ అంత సులభమైన పనిగా కనిపించలేదు. రోజూ రైల్లో పెట్టె పెట్టెకూ తిరిగి రకరకాల పాటలు పాడి అందర్నీ ప్రాధేయపడి సంపాయించుకున్న చిల్లర డబ్బులు కూడా తరచు దక్కేవికావు. టిక్కెట్టు కలెక్టర్లు పట్టుకుని ఎక్కడ బడితే అక్కడ దింపివేస్తూ ఉండేవారు. అలా కానిపక్షంలో ఏ అల్లరి వెధవో దగ్గరచేరి తాను పోలీసునని బెదిరించి ఆ కాసిని డబ్బులూ రాల్చుకునిపోతూ ఉండేవాడు. తనేమో కళ్లు లేని కబోది— భూమి మీద పడ్డప్పటినుంచీ ఈ ప్రపంచం ఎలా ఉంటుందో, తన చుట్టూ ఉన్న దేమిటో తెలియని దురదృష్టవంతురాలు. తనకు టి. సి. ఎవరో మోసగాళ్లెవరో, పోలీసులెవరో తెలియదు కదా! అలా ఆమె కష్టార్జితం — గొంతు బొంగురు పోయేట్టు పాడి, నలుగురి కాళ్లూ పట్టుకుని, 'కళ్లులేని కబోదిని బాబూ! దిక్కులేని పచ్చిని బాబూ! అనాథ జీవితం బాబయ్యా!' అని ప్రాధేయపడి సంపాయించిన డబ్బు చెల్లిపోతూ ఉండేది.

అటువంటి దీనావస్థలో ఆమె రంగణ్ణి కలుసుకున్నది. ఆమె నడుస్తూనే 'వాడి మనసెంత పల్లటిది' అనుకున్నది. అతడు తనను వదలి

ఎగిరిపోయిన సిలక

ఒక్కక్షణం కూడా ఉండలేడనే విషయం తలుచు కున్నప్పుడల్లా ఆమెకు ఎంతో సంతృప్తి.... ఒక సారి రైలు పెట్టెలో "కళ్లులేని కబోది పక్షిని బాబూ! దయగల తల్లులు, దయగల తండ్రులు పైసా ధర్మం చెయ్యండి బాబయ్యా!" అని అడుక్కుంటూ ఉండగా మరోక పక్కనుంచి ఎవరిదో చక్కని గొంతు వినిపించింది. ఎవరో తనలాగే అడుక్కుంటూ బతికేవాడు చక్కని కంఠంతో 'ఏమి జల్మంబేమి జీవనమూ...' అని పాడుకుంటూ నలుగురినీ [illegible] ముందు ముందుకు వస్తున్నాడు. తాను ఆగిపోయింది. అవతలి వాడి గొంతు మంచిది. పైగా ఒకటి తర్వాత మరొకటిగా తత్వాలు పాడుతూ నలుగురినీ [illegible] భూతి సంపాయించాడు. మధ్య మధ్య పాట ఆపి గంభీరంగా "దిక్కులేని జల్మం బాబయ్యా! మీ కాళ్లకాడ బతకాల్సిన అనాదులం బాబయ్యా! ఒక్క పైసా దర్మం...." అంటున్నాడు. చివరకు 'సూడ కళ్లులేవు నారాయణా' అని పాడటం ప్రారంభించాడు. గంగి అతని గురించి 'నాలాటోడే నన్న మాట....' అనుకున్నది. అలాగే ఒక్క నిముషం సేపు వింటూ నిలబడింది. ఇంతలో టి. సి. కాబోలు వచ్చి తనను చివాట్లు పెట్టి క్రిందకి దింపివేశాడు. అతన్ని కూడా దిగ మన్నాడేమో 'దిగుతున్నాను బాబూ!' అంటున్నా డతడు.

రైలు వెళ్లిపోయిన తర్వాత ఏర్పడిన ప్రశాంత వాతావరణం చూస్తే ఆ స్టేషను చాలా చిన్న దని అనిపించింది. పక్షులు గూళ్లకు చేరేవేళ. దిక్కులేని పక్షులు నీడ వెతుక్కుంటూ వెళ్లే వేళ.. చల్లని వర్షపు గాలి విసురుగా వీస్తున్నది. గంగి తడువుకుంటూ స్టేషను వెలుపలికి వెళ్లి కూర్చున్నది. పైన మేఘాలు గర్జిస్తున్నాయి. ఉండి ఉండి ఎక్కడో ఏదో పక్షి కూస్తున్నది. కొద్ది నిముషాలలో తన నెవరో తరుముకు వచ్చి నట్టు వర్షం పడటం ప్రారంభించింది. గంగి గబగబా లేచి తడువుకుంటూ ముందుకు వెళ్లి గోడ పక్కన చూరు క్రింద నిలబడింది. కళ్లు లేని కబోది బ్రతుకు. ఒంటరి [illegible].... [illegible] తెలియని చిన్న స్టేషను.. పైనుంచి కుండ పోతగా వాన.... [illegible] కప్పటికి పదిహేడు సంవత్స రాల.... ఆమెకు దుఃఖం పొరలి వచ్చింది. మాసిన పమిట కొంగు [illegible] కప్పుకుని 'మా అమ్మ [illegible] పోయావు.... [illegible] పోవు కూడా !...' అనుకుంటూ వెక్కివెక్కి ఏడ్చింది. [illegible] భగవంతుడు [illegible] దర వచిలో ఉన్నాడో [illegible] పోలిందు కాని రంగడు మాత్రం అక్కడ [illegible] ప్రయాణీకుల [illegible] హాలులో ఒక [illegible] [illegible] అతనికి వర్షపు జల్లు [illegible] వెక్కివెక్కి ఏడుస్తున్న [illegible]. ఒక్కసారిగా తన కూని రాగాన్ని ఆపి "ఎవరు ?" అని అడిగాడు. గంగి ఆ ప్రశ్న [illegible] ఏడుపు ఆపి నిశ్చలంగా నిలు చుండి పోయింది. అతడు మళ్లీ "ఎవరది ? మాట్లాడరేం [illegible]" అన్నాడు.

గంగి మాట్లాడలేదు. రంగడు "ఎవరూ లేరేమో లెమ్మ[illegible]" మళ్లీ కూని రాగాగం అందుకున్నాడు. [illegible] కంఠస్వరం వినగానే గంగికి అనుమానం కలిగింది. 'ఇందాక రైలు పెట్టెలో తారసిల్లిన వాడేనేమో' ననుకున్నది.

వర్షం [illegible]ది. గాలి వాన కూడ బలుక్కుని [illegible] చేస్తున్నాయి. జల్లు మరీ విసురుగా [illegible] పడుతున్నది. గంగి పూర్తిగా తడిసిపోయింది. [illegible] అక్కడ అలా నుంచుంటే లాభంలేదు. ఆ[illegible]తో చేతులతో తడువు కుంటూ ఒక [illegible] ప్రయాణీకుల కోసం కట్టిన [illegible] అడుగు పెట్టింది. అక్కడ కూడా [illegible] అలాగే ఉంది. రంగడు [illegible] అక్కడ [illegible] ఉంది. అతడు గళ్ల దుప్పటి [illegible] మోకాళ్ల [illegible] కప్పుకుని కూర్చుని 'స్వర్గలోకం పోదామన్న మార్గమేదిర [illegible]....' అంటూ పెద్దగా పాడటం మొదలు పెట్టాడు.

గంగి [illegible] ఉంది.

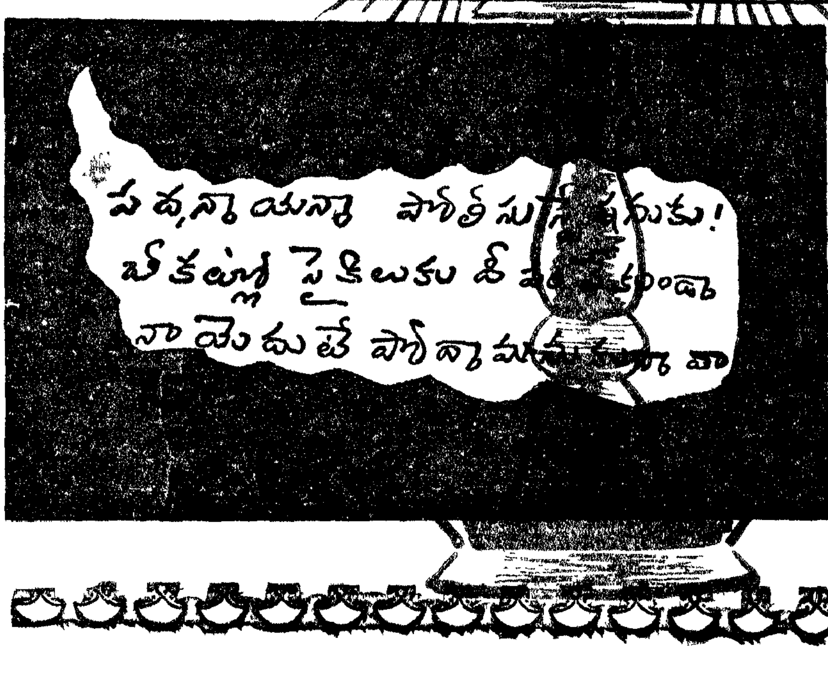

తాను పడిన చోటుని నిర్ధారణ చేసుకుని అక్కడే గోడకానుకుని కూర్చున్నది. బయట వర్షపు హోరు.. ఉండి ఉండి ఉరుముల భయంకర ధ్వని, ఎక్కడో పిడుగు పడిన చప్పుడు.. రంగడు లోలో తాననుకుంటున్నట్టు 'మా బలేగా ఉందిలే వాన..' అన్నాడు.

ఇంతలో స్టేషను మాస్టరు కిటికీలో నుండి చూశాడు. హాలు మధ్య గాలి విసురుకు వూగుతూ ఆరిపోయేందుకు సిద్ధంగా ఉన్నప్పటికీ మందంగా వెలుగుతున్న దీపం వెలుతురులో ఆయనకు ఇద్దరు మనుషులూ కనిపించారు. ఏదో బండి వచ్చేవేళ.. అందువల్ల ఆయన టిక్కెట్ల కోసం ఎవరైనా ఉన్నారేమోనని అలా చూశాడు. ఒక మూల వెచ్చగా దుప్పటి కప్పుకుని కూర్చున్న గుడ్డివాడు ఆయనకు పరిచితుడే.. అతడింతకు ముందు రెండుసార్లు బండ్లో నుంచి దింపివేయ బడి ఇలాగే కాలక్షేపం చేశాడు. అటువంటి సమయాలలో అతని పాటల రొద ఆయనకు తెల్ల వార్లూ ఉండి ఉండి వినిపిస్తూనే ఉంటుంది. మరొక పక్క వానకు నిలువెల్లా తడిసి నీళ్లు కారుతూ చలికి గడగడ వణుకుతూ కూర్చున్న గంగివంక చూసి ఆయన "అమ్మాయ్! నువ్వేటు వైపు వెళ్లాలి ?" అని అడిగాడు.

రంగడి పాట ఆగిపోయింది. అతడు చెవులప్ప గించి వింటున్నాడు. ఏ సమాధానమూ వినరాలేదు. స్టేషను మాస్టరు చిరాకుతో "అడుగుతూ ఉంటే సమాధానం చెప్పవేం ?.... సరే అలాగే కూర్చో.... నా సొమ్మేం పోయింది." అని తిరిగి తన పనిలో లీనమైపోయాడు

ఇంతలో ఒక పోర్టరు కిటికీలో నుంచి చూసి "ఆ పిల్లను నేనింతకు ముందు తెనాలి స్టేష నులో చూశానండీ. గుడ్డిది.. అడుక్కుంటూ ఉంటుంది..." అని చెప్పాడు. స్టేషను మాస్టరు ఒక్కక్షణం ఆగి ఓహో! అని మాత్రం అని మళ్లీ తన పనిలో మునిగిపోయాడు.

తర్వాత ఎవరూ మాట్లాడలేదు. స్టేషను మాస్టరు గదిలో నుంచి ఏదో శబ్దం అప్పుడప్పుడు మాత్రం వినవస్తున్నది. ఒక రైలు రొద చేసు కుంటూ వచ్చి అక్కడ ఒక అరనిముషం సేపు మాత్రమే ఆగింది. నిజానికి అదీ అనవసరమే.... అక్కడ ఒక్క పురుగు కూడా దిగలేదు. ఆ అర నిముషం తర్వాత నిశ్శబ్దం ఘనీభవించింది.

రంగడు అలాగే కూర్చున్నాడు. ఎందుకో ఏమీ పాడటంలేదు. ఒకసారి మాత్రం "ఇప్పుడు బీడీ ఒకటి ఉంటే ఎంత బాగుండును.." అను కున్నాడు. వెంటనే "లేకపోతే ఏం ? బ్రతక లేనా" అనుకున్నాడు కూడా.

గంగి గోడకు తలానించి అలాగే నిశ్శబ్దంగా కూర్చున్నది. మనసులో ఏమిటో గుబులుగా భయంగా ఉంది.. ఇటీవల ఆమె నిలాగే ఎక్కడో చిన్న స్టేషనులో దింపి వేశారు... అక్కడ దిక్కూ తెన్నూ తోచక ఒక స్తంభాని కానుకుని కూర్చు న్నది.. ఎవడో ఆమె దగ్గరికి వచ్చి జాలిపడి ఏదో మాట్లాడుతూ అక్కడే కూర్చున్నాడు. కొంత

67 వ పేజీ చూడండి

ఎగిరిపోయిన సిలక

30 వ పేజీ తరువాయి

సేపటి తర్వాత చుట్టూ పక్కల ఎవరూ లేరేమో తొంగించి ఆమె చెయ్యి పట్టుకున్నాడు.. ఆమె పెద్దగా కేకపెట్టింది. అవతలివాడు భయపడిపోయి ఎటో జారుకున్నాడు. ఆ పక్కన ఎక్కడో కునికిపాట్లు పడుతున్న పోర్టరెవరో వచ్చి "ఎందుకమ్మాయ్ అలా గావుకేక పెట్టావు ?" అని అడిగాడు. ఆమె అబద్ధమాడింది. "ఏదో పీడకల" అన్నది. పోర్టరు నవ్వి "బాగానే ఉంది.... దోవ కడ్డంగా ఉన్నావిప్పుడు.... కొంచెం పక్కకు జరిగి కూర్చో.." అని చెప్పి వెళ్లిపోయాడు. అదృష్టవశాత్తు అతడెవరో మేలుకుని ఉండబట్టి సరిపోయింది.. లేకపోతే వాడేమేం చేసేవాడో..

పక్కన రంగడు దగ్గి సర్దుకు కూర్చున్నాడు. బాగా పొద్దు పోయినట్టుంది. వర్షం ఇంకా పడుతూనే ఉంది.. ఉరుములు తగ్గనేలేదు.

గంగికి మాగన్నుగా నిద్రపట్టింది. అలాగే గోడకానుకుని నిద్రపోయింది. రంగడికి నిద్ర పట్టలేదు. మళ్లీ "ఒక బీడీ ఉంటే ఎంత బాగుండు" ననుకున్నాడు. అంతలోనే "పోన్లే.... లేకపోతే మానె" అని కూడా అనుకున్నాడు. తనకు కొద్ది దూరంలో ఒక ఆడపిల్ల తనలాగే కబోది, కూర్చుని ఉన్నదని అతనికి అర్థమయింది. అతని మనసు పరిపరి విధాలపోయింది. ఎవరో ఆ పిల్ల ఎలా ఉంటుందో !

అర్థరాత్రి సమయంలో మళ్లీ ఏదో రైలు దారుణంగా చప్పుడు చేసుకుంటూ వచ్చి ఆ స్టేషనులో ఆగింది. గంగికి మెలుకువ వచ్చింది. మళ్లీ ఆ రొద అణగిపోయి ప్రశాంతత వ్యాపించిన తర్వాత ఆమె మనసులో ఏదో దిగులు బయలుదేరింది. చుట్టూ అంధకారం చిక్కగా ఘనీభవించి తనను నొక్కివేస్తున్నట్టు బాధ.... బయట జల్లు పడుతున్న ధ్వని.... గంగికి మళ్లీ ఏడుపు పొంగి వచ్చింది.

ఇంతలో దగ్గర్లో ఎక్కడో విపరీతమైన ధ్వనితో భయంకరంగా పిడుగు పడింది. గంగి కెవ్వున కేకవేసి లేచి పక్కకు నడవబోయి తూలి పడింది. రంగడు ఉలికిపడి తన మీద తూలి పడిన ఆ పిల్లను పొదివి పట్టుకున్నాడు. గంగి భయంతో వణికిపోతూ ప్రవాహంలో మునిగిపోతున్నవాడు దొరికిన ఏ కొయ్యముక్కనో చివరి ఆశతో పట్టుకున్నట్టు అతని భుజం మీద తల ఆన్చి ఉండిపోయింది.

భయంతో ఏడుస్తున్న ఆ పిల్ల వీపు నిమురుతూ రంగడు ఏమనడానికీ తోచక నిశ్చలంగా కూర్చుండి పోయాడు. కొద్ది నిముషాల తర్వాత అలా ఏడుస్తూనే గంగి నిద్రపోయింది. రంగడు తాను రవ్వంత కదిలితే ఆ పిల్లకు ఎక్కడ నిద్రాభంగం అవుతుందో అన్నట్టు కదలకుండా స్తబ్దంగా కూర్చున్నాడు.

రకరకాల పక్షులు రొద చేస్తూ కులాసాగా గూళ్లు విడిచి రెక్కలు తపతప కొట్టుకుంటూ బారులు తీరి ఎగిరిపోతూ ఉండగా గంగికి మెలకువ వచ్చింది. ఆమె లేచి పరిసరాలను అర్థం చేసుకుని సర్దుకుని కూర్చుంది. ఇప్పుడామె మనసెంతో ప్రశాంతంగా ఉంది.

రంగడులేచి "ఉండు.... ఇప్పుడే వస్తాను." అని చేతిలో కర్రతో తడువుకుంటూ వెళ్లి తన దగ్గర ఉన్న గిన్నెలో నీళ్లు పట్టుకువచ్చి ఇచ్చాడు. అతని భుజాన ఉన్న జోలెలో నిత్యావసరమైన సామగ్రి చాలా ఉంటుంది. ఆమె చేతిని పట్టుకుని పళ్లపొడి ఇచ్చి మెట్లు దింపి "మొహం కడుక్కుని కూర్చో.. బయపడకేం.. నేనెళ్లి తింటాని కేవన్నా పట్టుకొస్తాను.. నాకిక్కడ అంతా ఎరికేలే.." అని చెప్పాడు. ఆమె 'సరే' ననగానే, స్టేషనుకు దగ్గరలో, పెద్ద చెట్టుక్రింద ఉన్న పాక హోటలుకు కర్రతాటించుకుంటూ వెళ్లాడు.

గంగి మొహం కడుక్కుని కూర్చుంది. ఎందుకో ఆనాడు ప్రతిరోజూ మనసుకో గూడు కట్టుకుని ఉండే దిగులూ ఒంటరితనమూ మాయమైనట్టనిపించింది. ఎవరో తనను ఆదరిస్తున్నట్టు అభిమానిస్తున్నట్టు అనుభూతి కలిగింది.

ఆ తర్వాత ఇద్దరూ చాలా మాట్లాడుకున్నారు.. హృదయాలు విప్పి పరస్పరం ఆదర భావంతో ప్రేమగా ముచ్చటించుకున్నారు. స్టేషను మాష్టరు కిటికీలో నుంచి చూసి ఆశ్చర్యపోయి.. "ఏమిటో ! దిక్కులేనివాళ్లకు దిక్కులేనివాళ్లే గతి...." అనుకున్నాడు.

ఆ ఇద్దరూ తర్వాత నెలల తరబడి కలిసి కట్టుగా రైళ్లలో అడుక్కుంటూ కాలం గడిపారు. గంగి ఎంత సమ్మర్దంలో నడుస్తున్నప్పటికీ రంగడి చెయ్యి వదిలేదికాదు. ఇంత ప్రపంచమూ తన కళ్లకు లేనట్టే.... రంగడి చెయ్యి మాత్రం తనకు సర్వస్వమనిపించేది. అతని చల్లని మాటలూ, అతడప్పుడు చెప్పే చమత్కారపు కథలూ, అతని తీయని పాటలూ చాలుననిపించింది. ఒక నాడు ఎవరో తమను రైల్లోనుంచి దింపివేశారు. అక్కడ అసలు నిజానికి స్టేషనులేదు. ఒక పాత రైలుపెట్టె స్టేషనుగా చలామణీ అవుతున్నది. నర సంచారం అంతగా లేదు. దగ్గర్లో ఏ ఊరూ లేదు. చుట్టు ప్రక్కల కనుచూపుమేర అంతా పొలాలు.... పండు వెన్నెల కాస్తున్నదేమో శరీరానికి చల్లని కిరణ స్పర్శ తగులుతున్నది. చల్లని గాలి ఎక్కడెక్కడి నుంచో పొలాల మీదుగా, కొండల మీదుగా, మట్టి దిబ్బలమీదుగా, రాళ్లు రప్పల మీదుగా అలలు అలలుగా హాయిగా వీస్తున్నది.

రంగడూ, గంగీ రైల్లో నుంచి తమను దింపి వేసినందుకు లేశమాత్రం కూడా దిగులు పడ లేదు. ఒక్క క్షణం సేపు నిలబడి రైలు కదిలి పోగానే ఒకరి వెంట ఒకరు పరుగులెత్తుతూ ఆడుకోవడం ప్రారంభించారు. రంగడు గంగికి దూరంగా "అలదాని కౌగిట్లో మరణించినా చాలు చందమామా !" అని పాడుకుంటూ నడిచి పోతున్నాడు. గంగి గొంతెత్తి పిలుస్తూ అతని వెంటబడి నడుస్తున్నది. రంగడేదో చెట్టు క్రింద ఆగాడు.

గంగి అతన్ని సమీపించి చెయ్యి పట్టుకుని ఒక్క క్షణం ఆగి "ఒరే ! చందమామ ఎలాగుంటాడంటావు ?" అని అడిగింది. రంగడు గంగిని దగ్గరికి లాక్కున్నాడు. "ఇలాగుంటాడు." అని తన రెండు చేతులతో ఆ పిల్లమొహం తన వైపుకు తిప్పుకున్నాడు. గంగి నిలువెల్లా సిగ్గుతో కుంచించుకు పోయింది. రంగడి గొంతులో మార్పు వచ్చింది. 'గంగీ' అన్నాడు మత్తుగా, ఆమెను మరింత దగ్గరికి తీసుకుంటూ. 'ఊఁ' అంటూ గంగి అతని కౌగిలిలో ఒదిగి పోయింది. పై నుంచి తమ మీద పడిన పువ్వును రంగడు చేతిలో తీసుకుని తడివి చూసి "ఇది నిద్రగన్నేరు పువ్వు...." అన్నాడు. ఆ పువ్వు మెత్తగా పల్చగా ఉంది. గంగి మత్తుగా కళ్లు మూసుకుని అతని వక్షం మీద తలవాల్చి ఏమీ పలకకుండా ఉండి పోయింది.

ఆనాటి మొదలు వారిద్దరూ భార్యా భర్తలైనారు. జీవితం మాత్రం రైల్లోనే .... అడుక్కోవడం వల్ల వచ్చే డబ్బులన్నీ మూటగట్టి దగ్గర ఉంచుకునేవారు. ఎక్కడ ఆకలయితే అక్కడ ఏదో తినటం.. ఎక్కడ నిద్రవస్తే అక్కడ పడుకోవడమూగా ఉండేది వారి జీవితం.

తర్వాత క్రమక్రమంగా రంగడికీ అలా రైళ్లలో తిరగడం నచ్చలేదు. "మనమా, కబోదులం. తిరుగుతున్నది రైళ్లలో ఏనాటికేమో అందుకునే ఈ పద్ధతే మంచిదికాద"న్నాడతడు. తర్వాత ఒకనాడు తెనాలి ప్లాట్‌ఫారం మీద ఉత్సాహంగా వచ్చి గంగిని కూర్చోబెట్టుకుని 'ఒక పెద్ద ప్లాను వేశామే సిలకా.... ఇప్పుడే వెంకటేశ్వర్లని

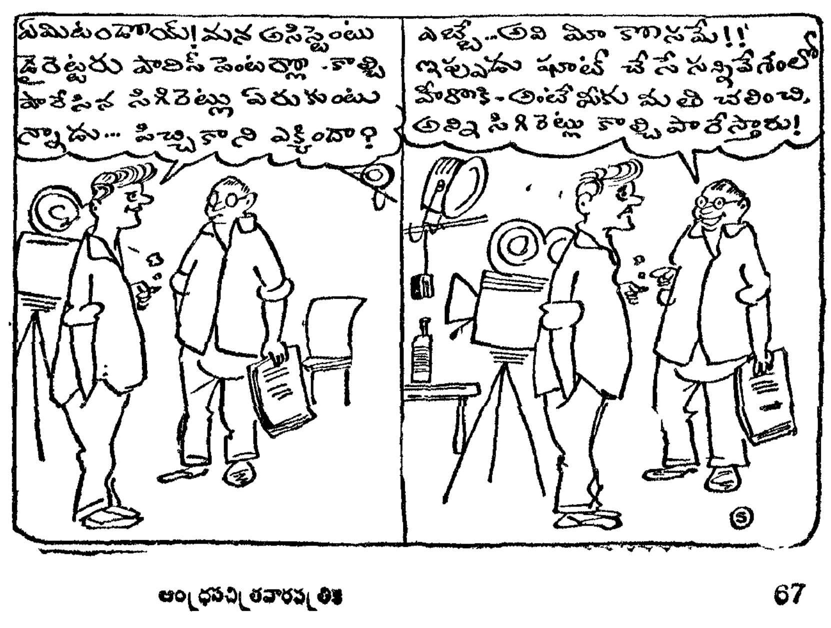

ఎగిరిపోయిన సిలక

కసిల్లాటోడే తారస పడ్డాడు. వాడికీ ముందూ వెనకా ఎవరూ లేరంట.... బెజవాడలో కృష్ణ ఒడ్డున వాడికొక పాక ఉందని చెప్పాడు.... వాడితో మాట్లాడి పనంతా రైటు చేసుకొచ్చేశాను..'' అన్నాడు. గంగి తరచి తరచి అడిగి వివరాలన్ని తెలుసుకుంది. ఆ వెంకటేశ్వర్లు ఫ్లూట్ వాయిస్తాడట. ''బాగానే వాయిస్తా ఉన్నాడు. అక్కడికెళ్లి స్థిరపడి ముగ్గురం కబోదులం కలిసి అడుక్కుంటే సరి.. నువ్వూ నేనూ పాడతాం.... వాడేమో ఫ్లూట్ వాయిస్తాడు. బెజవాడ మహాపట్నంలో మన కడుపు నిండకపోద్దా.... పిచ్చిదానా.... లెగు..'' అన్నాడతడు గంగి సరేనన్నది. అంతలో ఆ వెంకటేశ్వర్లు వచ్చాడు. ముగ్గురూ కలిసి బెజవాడ వచ్చేశారు.. తర్వాత ఈ మధ్యనే గోపాలం కూడా వచ్చి వారితో చేరాడు. బుచ్చిగాడు వారిని పొద్దున్నే తీసుకువెళ్లి ఏ సెంటర్లోనో కూర్చో బెట్టిన తర్వాత నలుగురూ పాటకచేరీ ప్రారంభిస్తారు. గంగీ రంగడు రకరకాల పాటలు నేర్చుకున్నారు. వాళ్లిద్దరూ పాడుతూ ఉంటారు. వెంకటేశ్వర్లు ఫ్లూట్ వాయిస్తాడు. అతనిలో కొంచెం పాండిత్యం కూడా ఉంది. గోపాలం చేతికి గజ్జెలు కట్టుకుని ఘటం వాయిస్తాడు. అలా నలుగురూ పక్కపక్కన కూర్చుని కలిసి కట్టుగా పాటకచేరీ చేస్తారు. మధ్యమధ్య వెంకటేశ్వర్లు చుట్టూ చేరిన వారి నుద్దేశించి ''కళ్లు లేని కబోదులం బాబూ ! తోచింది ధర్మం చెయ్యండి మా రాజా ! దయగల తల్లులు, దయగల తండ్రులూ, పుట్టంధులకు పైసా పడెయ్యండి, నాయనలారా....'' అంటూ ప్రాధేయ పడతాడు. చుట్టూ నిలబడినవారు తోచినవారు తోచినంతగా వారి ముందున్న గుడ్డ మీద విసిరి వెళ్లిపోతారు.

అందర్నీ ప్రత్యేకంగా ఆకర్షించేది వారు నలుగురూ గుడ్డివాళ్లు కావటం.. కలిసి తమ విద్య ప్రదర్శించటం..

గంగి బుచ్చిగాణ్ణి తమ్ముడివలె ఆదరిస్తుంది. వాడిమీద ఆమెకు అవ్యాజమైన సోదర ప్రేమ కలిగింది. వాణ్ణి దగ్గరికి తీసుకుని కబుర్లూ కథలూ చెబుతూ ఉంటుంది. వాడు 'కొత్తమ్మకంటె, గుడ్డిదైనా, గంగి మేలు' అనుకున్నాడు. తనకు అక్కచెల్లెళ్లెవరూ లేరు.... గంగిని 'అక్కా' అని పిలుస్తూ పనులలో సహాయం చేస్తూ ఉంటాడు.

గుడిసెలో అడుగు పెడుతూనే గంగి ''బుచ్చీ ! దివ్వెపెట్టె తీసుకురా.. పొయ్యి అంటించు.... పొద్దుపోయింది....'' అన్నది.

* * *

ఆ పాక రెండు భాగాలుగా ఉంది. మధ్యలో మేదరి తడికె.. కుడివైపు భాగంలో గంగీ బుచ్చిగాడు పొయ్యి ముందు కూర్చుని ఉన్నారు. పొయిలో పుల్లలు టపటప లాడుతూన్నాయి. బుచ్చిగాడు పొయిలో మంట ఇవతలికి రాకుండా పుల్లలు సర్దుతున్నాడు.

''అలదాని కౌగిట్లో మరణించినా చాలు చందమామా'' అని పాడుతూ రంగడు లోపలికి వచ్చి నిలబడి ''సిలకా, సిలకా'' అని పిలిచాడు. గంగి మారు పలకలేదు. పరధ్యానంగా అలాగే కూర్చున్నది. రంగడు పొయ్యి గమనిస్తూ, ముందుకు వచ్చి గంగి జెడ పట్టుకున్నాడు. ఆమె ముందు ఉలికిపడి 'ఎవరు ?' అన్నది. రంగడు ''నేనే లేవే, కంగారు పడకు..'' అన్నాడు జెడవదలి. ''ఏమిటా మోట సరసం. బుచ్చిగాడున్నాడు..'' అన్నది గంగి మళ్లీ.

బుచ్చిగాడు నవ్వి ''అక్కా ! ఇందాక నీ సీరెలన్నీ సిరిగి పోయావన్నావుగా ! మరి ఇప్పుడు సెప్పవేం కొనిపెట్టమని ?''

గంగి, ''ఆ ! పోదూ ! ఇంతోటి అందానికి రంగు రంగుల సీరెలు కావాలేంటి ?'' అన్నది. రంగడు నవ్వి, ''ఒరే బుచ్చీ ! మీ అక్క ఏమి రంగో చెప్పరా !'' అని అడిగాడు. బుచ్చిగాడు చేత్తో జుట్టు పైకి విసురుకుని, ''ఏందయ్యోయ్ మంచిరంగేలే'' అన్నాడు.

గంగి సిగ్గు పడింది. ''పొండి ! ఇద్దరూ ఇద్దరే. ఇక్కణ్ణుంచి లేచిపొండి..'' అన్నది జరిగిపోతూ. ఆమెకూ మొదటిసారి తన ఒంటి రంగు జ్ఞానం వచ్చింది. రంగడెన్నోసార్లు తామిద్దరూ ఒంటరిగా కబుర్లు చెప్పుకొంటూన్నప్పుడు అలా అడిగాడు కాని తనకు మాత్రం ఏం తెలుసు ? తను ఎరుపో నలుపో ఎవ్వరూ ఎన్నడూ తనకు చెప్పలేదు.

రంగడు తడికె నానుకొని ఆలోచనలో పడ్డాడు. ''కళ్లు లేవనేగాని దాని అందం మాగొప్పది. దాని మనసంతకంటే గొప్పది గదూ. నాకు కళ్లు లెవ్వు. కబోది పక్షిని. అయినా గంగి నాకు అన్నీనూ. ఎనక జల్మంలో ఏ పున్నెమో చేసాను. అందుకే దాని సావాసం అబ్బింది. లేపోతే ఎందుకీ ఎదవ జన్మ. కుష్టులోపడి చచ్చేవాళ్లం కదూ'' అనుకున్నాడు.

ఇంతలో మిగిలిన ఇద్దరూ వచ్చారు.. వెంకటేశ్వర్లు మంచివాడు. అతని కంతమూ మెత్తనిదే. అతడు ''నది బాగానే వస్తా ఉంది'' అంటున్నాడు.

గోపాలం నలుగురిలో ఒకడుగా బ్రతుకుతున్నాడే కాని ఎప్పుడూ ఏమీ మాట్లాడడు. మరీ అంత అవసరమైనప్పుడు బదులు పల్కితే కూడా గొప్పే. మిగిలిన ముగ్గురూ చక్కగా మనసులు విప్పి మాట్లాడుకుంటూ ఉంటే తనేమో ఎప్పుడూ నిశ్శబ్దంగా కూర్చుని ఉంటాడు. ఒకొక్కప్పుడు గంగీ, రంగడూ ఏదో వాదన వేసుకుంటారు ఆ వాదన తెగదు. వెంకటేశ్వర్లు ఎప్పుడూ గంగి పక్షమే. ''మా చెల్లెలు చెప్పిందే రైటు'' అంటూ ఉంటాడతడు. గోపాలం ముంగిలా కూర్చుంటాడే తప్ప ఏమీ మాట్లాడడు. అసలక్కడ తను ఉన్నాడో లేదో కూడా ఈ ముగ్గురికీ తెలియదు. రంగడా వాదనలో ఒంటివాడై పోతాడు. గంగి మాటే నెగ్గుతుంది. చివర కళడోడిపోయి ''మా అక్కా సెల్లెళ్లిద్దరూ [illegible] సెయ్యగల్ను ? మీరు చెప్పిందే వేదం అవుద్ది..'' అనేవాడు.

ముగ్గురూ తిండి ముగించి వాకిట్లోకి వెళ్లిపోయారు. బుచ్చిగాడు మిగిలిన అన్నమూ కూరా గంగి ముందు గిన్నెలో ఉంచి అన్నీ సర్దేసి ''నేనెళ్లిపోతున్నాను....'' అని చెప్పి పరిగెత్తుకుంటూ వెళ్లిపోయాడు.

గంగి తిండి ముగించి వాకిట్లోకి వచ్చేసరికి చల్లని వెన్నెల శరీరానికి హాయిగా తగిలింది. గుడిసె ముందున్న వసారాకూడా తడికెతో రెండు భాగాలుగా విభజించ బడివుంది. ప్రక్కనుంచి వెన్నెల వసారాలో కొంత మేర పడుతున్నది. రెండో పక్క గోపాలం తనపక్క పరుచుకుని చుట్ట కాల్చుకుంటున్నాడు. అతని చెవులకు గంగి కాలి మట్టెలూ కడియాల సవ్వడీ వినిపించింది. వెంకటేశ్వర్లు ఎక్కడికి వెళ్లాడో తెలియదు. అతడు పెద్ద తరహామనిషి. చుట్టుపక్కల వారిని పరామర్శించి వారితో పిచ్చాపాటీ వేసి వస్తూంటాడు.. ఇక రంగడు అప్పటి వరకు గంగికోసం వసారాలో ఎదురు చూసి అప్పుడే వెన్నెలలో కృష్ణ మెట్లమీదకు వెళ్లి నిలబడ్డాడు కూనిరాగం తీస్తూ.

గంగి ఆవులించి ఒళ్లు విరుచుకున్నది. ఆమెకు నిద్ర ముంచుకుని వస్తూన్నది. అలాగే పక్క మీద పడుకుని కళ్లు మూసుకొంది. చుట్టుపక్కల అంతా నిశ్శబ్దంగా ఉంది. వెంకటేశ్వర్లు కూడా వచ్చి పడుకుని అప్పుడే నిద్రపోయినట్టున్నాడు.

రంగడు వచ్చాడు. పక్కనే పడుకొని, ''సిలకా'' అని పిల్చాడు మీద చెయ్యివేస్తూ. ''ఉండేహే ! పొద్దుణ్ణుంచీ ఒకటే తిరుగుడు.. ఒళ్లంతా తీపులుగా ఉంది. నిద్రొస్తా ఉంది.. నువ్వూ పడుకో..'' అన్నది మత్తుగానే. రంగడు మరో వైపుకి తిరిగి కళ్లు మూసుకు పడుకున్నాడు.

* * *

మరునాడు వారు నలుగురూ ఎక్కడికీ బయలు దేరలేదు. వెంకటేశ్వర్లకు జ్వరం తగిలింది. అతడు పొద్దున్నే మామూలుగా లేకలేక పోయాడు. ఒళ్లంతా కండరాలు పిండుతున్నట్టు నొప్పులుగా ఉంది. గంగీ రంగడూ తన చెంత వచ్చి నిలబడగా గడగడ ఒణుకుతూ, ''జరం తగిలి నట్టుంది చెల్లమ్మా.... ఒళ్లంతా తీపులు.. నిన్న పొయుం కాలం నది ఒడ్డున తెగ తిరిగాను ... నాకాగాలేదు.'' అన్నాడు. వారానాడింటి దగ్గరే ఉండిపోయారు. గంగి వెంకటేశ్వర్లుకు సర్వోపచారాలు చేసింది. వెంకటేశ్వర్లు ఉండి ఉండి మూలుగుతూ, ''ఆఁ ! మామూలు జొరమేలే. సాయంకాలానికి జారిపోద్ది. మరేం బెంగ పడకండి'' అంటున్నాడు.

గోపాలం తెల్లవారు జామునే ఎక్కడికో వెళ్లి ఇంతవరకూ రాలేదు. గంగీ రంగడూ తిండి ముగించి కాస్సేపు వెంకటేశ్వర్లు పక్కనే కూర్చున్నారు. ఇంతలో బుచ్చిగాడు పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి ''జరం ఇంకా తగ్గలేదా ?'' అని అడిగాడు

వెంకటేశ్వర్లు ఆ ప్రశ్న విని నవ్వుకుని "అప్పుడే ఎక్కడ ? మన మీద దయదలచి ఒచ్చిన జరం ఒక రోజయినా ఉండకుండా ఎట్టా ఒదులుద్ది?'' అన్నాడు.

రంగడు మధ్యాహ్నం వేళ బుచ్చిగాణ్ణి దగ్గరికి పిలిచి ''మాతో బజారుకు వస్తావురా బుచ్చీ !'' అని అడిగాడు. బుచ్చిగాడు తల ఊపుతూనే ''ఎక్కడికి ?'' అని అడిగాడు.

రంగడు వెంకటేశ్వర్లు నుద్దేశించి ''మీ చెల్లెమ్మకు సీరె కొనాలయ్యా ! దాని సీరెలన్నీ చిరిగి పీలికలై పోయాయట..''

వెంకటేశ్వర్లు ''అట్టాగే ఎల్లండి.. దాన్ని కూడా ఎంట తీసుకుపో..'' అంటూ మూలుగు తూనే లేచి తడువుకుంటూ వెళ్లి గుడిసెలో మూలగా నేలలో పాతిపెట్టబడిన కుండలో నుంచి డబ్బులు లెక్కపెట్టి తీసి రంగడికి ఇచ్చాడు... అది ఎనిమిది రూపాయల చిల్లర..

రంగడు డబ్బు బనియను జేబులో వేసుకుని ఉడికె ఇవతల నుంచుని ''సిలకా రావే.. గబగబ ఎల్లాలి మనం..'' అన్నాడు. గంగి వెంకటేశ్వర్లకు బియ్యపు జావ కాస్తున్నది. ఆమె తలెత్తి అటు వైపు తిరిగి ''ఎక్కడికి ?'' అని ప్రశ్నించింది. బుచ్చిగాడు ''నీకు సీరె కొంటాడంట.. నన్ను రమ్మన్నాడు బజారుకు..'' అన్నాడు.

గంగి, ''నేను రాను అవతల జరం మనిషినొదిలి పెట్టి బజారు కెల్లాలంట..'' అన్నది. రంగడికి కోపం వచ్చింది. ''సరే ... రావద్దులే..'' అంటూ అవతలికి రెండడుగులు వేశాడు.

వెంకటేస్వర్లు అంతా విని రంగణ్ణి ఉద్దేశించి ''నీ కసలు ఏమీ తెలవదురా.. నువ్వుండు.. నేను చెప్తాను..'' అని ''చెల్లెమ్మా'' అని కేకవేశాడు.

గంగి ''ఆఁ'' అని బదులు పలికి జావ పట్టుకు వచ్చి ''ఇదుగో అన్నా జావ తాగు. పొద్దుణ్ణుంచీ ఏమీ తినలేదు నువ్వు..'' అన్నది. వెంకటేశ్వర్లు లేస్తూ ''చూడు చెల్లెమ్మా! నీ చీరెలన్నీ చిరిగి పోయా యంటగా ... నువ్వూ వాడూ బుచ్చిగాణ్ణి ఎంట బెట్టుకుని బజారు కెళ్లిరండి.. డబ్బు ఆడి చేతి కిచ్చాను..'' అన్నాడు.

గంగి ఏమీ పలకలేదు. వెంకటేశ్వర్లు చెప్పిన దాని కామె ఎన్నడూ ఎదురు చెప్పదు. ఇప్పుడూ చెప్పలేదు. పక్కకు వెళ్లి గోళ్లతో తల కొంచెం దువ్వుకొని చీరె సవరించుకుని తయారై ఇవతలికి వచ్చింది. బుచ్చిగాడు ''అక్క వచ్చింది పదవయ్యా'' అన్నాడు రంగడి మొహం వికసించింది. బుచ్చిగాడు దోవచూపించగా ఇద్దరూ గుడిసె బయటికి వచ్చి నడవటం ప్రారంభించారు.

మధ్యలో రంగడు నెమ్మదిగా 'సిలకా సిలకా' అన్నాడు. గంగి నవ్వుకుని ''ఓరి ఉండరా.... నీ సిలక నీ పక్కనే ఉంది. ఎటూ పోలేదు రౌడీ వోడా..'' అన్నది.

ముగ్గురూ జనసమ్మర్దమైన వీధులలో నడిచి వెళ్లి బుచ్చిగాడు చూపించిన పాత బట్టలమ్మే దుకాణం ముందు నిలబడ్డారు. అక్కడ అటు వంటివే నాలుగైదు దుకాణాలున్నాయి. వాటిలో పాత చీరెలూ, ధోవతులూ, చొక్కాలూ, ప్యాంట్లూ అన్ని రకాలైనవీ దొరుకుతాయి.

బుచ్చిగాడు ''సీరలున్నాయా ?'' అని అడిగాడు. ఒక చోట నుంచుని. అక్కడి మనిషి నల్లని వాడు. అతని కళ్లు ఎర్రగా ఉన్నాయి.

బుచ్చిగాడి అదుర్దా చూసి అతడు ''నీకేనా ?'' అని అడిగాడు తెల్లని పళ్లికిలించి నవ్వుతూ. బుచ్చిగాడు జుట్టు వెనక్కు విసురుకుని ''నాక్కాదు. అదుగో మా అక్కకు..'' అన్నాడు అక్కడే నిలబడిన గంగినీ రంగణ్ణీ చూపుతూ.

ఆ మనిషి ముందుకు వంగి వారిని చూసి ''అయితే తీసుకురా.. బోలెడు రకాలున్నాయి..'' అని చెప్పాడు. బుచ్చిగాడు ఇద్దర్నీ నడిపించుకుని తీసుకు వచ్చాడు. ఇద్దరూ నేలమీద కూర్చున్నారు. రంగడు దగ్గి ''చీరెలు మంచివి చూపించండి మంచి రంగులు.. ఎర్రటోళ్లకు సరిపడే రంగులు'' అన్నాడు. గంగి అతన్ని మోచేత్తో పొడిచింది.

దుకాణదారుడు అరడజను చీరెలు వారి ముందు పడేసి, తాను తాపీగా ఒక్కొక్కదాన్నే చలువ మడతలు విప్పి రంగులు వర్ణించి ఖరీదులు చెప్పాడు. ''న్యాయమైన రేట్లే చెప్తాను. మరి బేరంలేదు..'' అన్నాడు కూడా.

బుచ్చిగాడు నెమలి కంఠం రంగు చీరెను ఎన్నిక చేశాడు. దుకాణదారుడు తలవూపి ''అవును. అది బాగానే ఉంది. చుట్టూ జరీ కూడా ఉంది. అయిదు రూపాయలు..'' అన్నాడు.

గంగి చేత్తో చీరెను పట్టుకుని చూసింది. 'నెమలి కంఠం రంగు ! నెమలి ఎట్లా ఉంటుందో! నెమలి కంఠం మరెట్లా ఉంటుందో !' అనుకున్నది.

ఇంతలో రంగడు ''ఆ రంగు ఈ అమ్మాయికి బాగుంటదా బాబూ !'' అని అడిగాడు. దుకాణదారుడు ''దివ్యంగా ఉంటుంది.'' అన్నాడు మిగిలినవి మడతలు వేస్తూ. బుచ్చిగాడు కూడా ''అవును బలేగా ఉంటాది.. మా కొత్తమ్మక్కూడా ఇట్లాంటిదే ఉంది.'' అన్నాడు.

చివరకు ఆ చీరెనే కొన్నారు. దుకాణదారుడు డబ్బు తీసుకుని ఆ చీరెను కాయితంలో కట్టి ఇచ్చి వారు వెళ్లిపోతూ ఉంటే అలాగే చూస్తూ కూర్చుండి పోయాడు.

గంగి ఒక చేత్తో రంగడి చెయ్యి గట్టిగా పట్టుకుంది. మరొక చేత్తో చీరె పట్టుకుంది. రంగడు బుచ్చిగాడి చెయ్యి పట్టుకున్నాడు. అలా ముగ్గురూ చాలా దూరం నడిచి వచ్చారు. నదీ ప్రవాహం మీదిగాలి హాయిగా వీస్తున్నది. బుచ్చిగాడు ఆగి ''ఇదే బ్యారేజి..'' అన్నాడు. రంగడు ''అంటే ?'' అని అడిగాడు.

''అంటే రోడ్డు వంతెన.. ఆ చివరదాకా కట్టారు. అయిగో లారీలు బస్సులూ పోతూండాయిగా..'' అన్నాడు బుచ్చిగాడు. వారిద్దరినీ అక్కడే తీసుకుపోయి నిలబెట్టాడు.

అక్కడ అటూ ఇటూ మరెవరూ లేరు. ముగ్గురూ బ్యారేజీ మీద పిట్టగోడ నానుకుని నిలబడ్డారు. కృష్ణవేణి ఉరుకులు పరుగులుగా ప్రవహించివస్తున్నది. అవతల అంత ప్రశాంతంగానూ, గంభీరంగానూ ప్రవహించి వచ్చేనది వంతెన ఇవతల విపరీతమైన రొద చేస్తూ చెదిరిపోతున్నది. అటూ ఇటూ కొండలూ, మధ్యలో పాదరసం మడుగులా నది.. ఇటువైపు లాకులలో పడి నీరు రొద చేస్తున్నది. దూరంగా రైలు వంతెన మిద ఏదో గూడ్సు బండి చప్పుడు చేసుకుంటూ పోతున్నది. సూర్యుడస్తమించ బోతున్నా డొకవైపు.. చంద్ర బింబం గబగబ పైకి వచ్చేస్తున్నది మరొకవైపు.. ఎర్రని రాగిరంగు కాంతులు ప్రశాంత ప్రవాహం మీద పడి నీరు రంగులు రంగులుగా కనబడుతున్నది. అన్నీ కళ్లకు కట్టినట్టు వర్ణించి చెప్పాడు బుచ్చిగాడు. ఆ వంతెన ఎట్లా కట్టారో, లాకులంటే ఏమిటో వివరంగా చెప్పాడు. ''ఇంకా వరద వస్తాదంట. రేడియోలో కూడా చెప్పారు.'' అన్నాడు చివరకు.

రంగడూ గంగీ అలాగే నిలబడి పోయారు. వారికి తెలుస్తున్నదల్లా నదిమీది గాలి. లాకులలో చిక్కుబడి నీరు చేస్తున్న రొద.. అంతే..

గంగి, గాలికి నుదుటి మీద పడుతున్న ముంగురులను తన పల్చని వేళ్లతో వెనక్కు నెట్టుకుంది. రంగడి చెయ్యి వదలనేలేదు.

ఆ పక్కనే నడివయసు వ్యక్తి నిలబడ్డాడు. అతడు వీరిద్దరినీ చూసి, ''మీరు పాటలు పాడుతూ ఉంటారు కదూ !'' అని అడిగాడు. రంగడు ముందు తనను 'కాదేమో లెమ్మ'నుకున్నాడు. బుచ్చిగాడు 'నిన్నేనయ్యా,' అన్న తర్వాత సర్దుకుని ''అవును బాబూ'' అని చెప్పాడు.

ఆయన కాస్త ఆగి ''ఒకనాడు నేను 'ఎనక జల్మములోన ఎవరమో నంటి' అనే పాట పాడమన్నాను. పాడి వినిపించావు. ఇప్పుడు మళ్లీ ఒక సారి పాడి వినిపిస్తావా ?'' అని అడిగాడు.

రంగడు నవ్వుకుని ''అట్టాగే బాబూ'' అని గొంతు సర్దుకున్నాడు. గంగికీ మరుక్షణంలో తనవాడి కంఠస్వరం వినిపించింది. తియ్యని పాట. మనసును కదిపేపాట...

''ఎనక జల్మములోన ఎవరమో నంటి, సిగ్గొచ్చినవ్వింది సిలకనాఎంకి'' అవును. ఎనక జన్మలో ఎవరో తాను ? ఎంత పాపిష్టి జన్మమో అది ! తానెవరి కళ్ళు పొడిచి గుడ్డి వాళ్లను చేసిందో !

''ముందు మనకే జల్మముందోలె యంటి, ఎలా తెలా బోయింది ఎర్రినా ఎంకి'' ముందు ఏ జన్మ మయినా కటోది జన్మం వద్దు. రంగడు లేని జన్మవద్దు.

''ఎన్నాళ్లో మనకోలె ఈ సుఖములంటి. కంట నీరెట్టింది జంట నా ఎంకి.'' రంగడి చల్లని

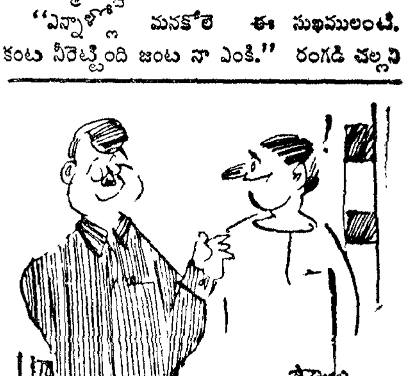

అబ్బే! పక్కహోటేలు అలవాటు లేదు. హోటల్లో తిన్న అప్పడమే యిలా నములుతున్నా.

మనసే, వాడి చల్లని మాటే ఉండాలి గాని ఈ కంతకం టె కావలసిన సుఖమేముంది.

ఆ పెద్ద మనిషి అలా నిశ్చలంగా నిలబడి రెండు మూడు నిముషాలసేపూ ఆ పాట విని చలించి పోయాడు. ఆయన కళ్ళు నీళ్లతో నిండి తళతళ లాడాయి. జేబులోంచి చేతికి వచ్చిన నోటు తీసి రంగడి చేతిలో ఉంచి పెద్దపెద్ద అంగలు వేసుకుంటూ వెళ్లిపోయాడు. బుచ్చిగాడు "అది రెండు రూపాయల నోటు.." అన్నాడాశ్చర్యంతో.

గంగి నిట్టూర్చింది. రంగడు "ఎవరో మారాజు.. ధర్మప్రభువు." అన్నాడు.

ముగ్గురూ ఇంటికి వచ్చారు.

*　　*　　*

వసారాలో తన కాళ్లమీద చల్లని వెన్నెల పడుతూ ఉండగా ఆ రాత్రి చాలాసేపు రంగడు గంగితో కబుర్లు చెప్పాడు. "కొత్త చీరెలో బలేగున్నావే.." అన్నాడు. "పెళ్లికూతురు కళ వచ్చిందే నీకు.." అన్నాడు.

గంగి కదలకుండా పడుకున్నది. రంగడు మాట్లాడుతూ ఉంటే, ఆ కంఠస్వరం వింటూ ఉంటే పరవశత్వం కలుగుతున్నది. కళ్ళు మూతలు పడిపోతున్నాయి. చల్లని గాలికి ప్రాణాలెటో షికారు పోతున్నాయి.

చాలా సేపు మాట్లాడి రంగడు గంగి నిశ్శబ్దంగా ఉండటం గమనించి నెమ్మదిగా 'గంగీ' అని పిలిచాడు. గంగి బదులు పలకలేదు. 'నిద్ర పట్టింది మొద్దుకు.'' అనుకున్నాడు రంగడు.

అతనికి చాటుగా బీడీ కాలుద్దామని కోరిక కలిగింది. నెమ్మదిగా లేచాడు. వెంకటేశ్వర్లు గుడిసెలో పడుకున్నాడు. గోపాలం ఇంకా రాలేదు.

రంగడు నెమ్మదిగా కర్ర తాటించుకుంటూ వెన్నెట్లో నడిచి ఇవతలికి వచ్చాడు. దూరం నుంచి నది మీది గాలి చల్లగా వీస్తున్నది. అతడు ముందు ఒక్కక్షణం సేపు మొదటి మెట్టు మీద నిలబడ్డాడు. కర్రతో తడివి రెండో మెట్టు మీదికి దిగాడు. మళ్లీ అలాగే తడివి మూడో మెట్టు దిగాడు. ఇక దిగకూడదు. నీళ్లు మరి నాలుగైదు మెట్లు క్రింద ఉన్నట్టు చప్పుడును బట్టి తెలుస్తున్నది. అతడు మెట్టుమీద పొట్టిగోడ నానుకుని కూర్చున్నాడు. బనియను జేబులోంచి తాను గంగికి తెలియకుండా దాచి ఉంచిన బీడీ తీసి ముట్టించుకున్నాడు. గబగబ నాలుగైదు దమ్ములు పీల్చాడు. తర్వాత కొద్ది నిముషాలపాటు "ఎనక జన్మములోన.." అని పాడుకున్నాడు. తర్వాత ఆవులించాడు. చల్లని గాలి జోకొడుతున్నట్టు మెత్తగా వీస్తున్నది. క్రింద నీళ్లు మెట్లను తగిలి మృదువైన శబ్దం చేస్తున్నాయి. రంగడికి నిద్ర ముంచుకుని వచ్చింది. పై గుడ్డ చెవుల చుట్టూ కప్పుకుని లేచివెళ్లే ఆలోచన కూడా లేకుండా అలాగే గోడకానుకుని కళ్లు మూసుకున్నాడు. మరి కొద్ది క్షణాలలోనే అతనికి గాఢమైన నిద్ర పట్టింది.

*　　*　　*

ఆ రాత్రివేళ కొద్దిగా తూలుతూ కర్ర తాటించుకుంటూ నడిచి వచ్చాడు గోపాలం.

పొద్దున తన వెరిగి ఉన్న అవిటి వాడొకడు అతన్ని పలకరించి ఎక్కడికో తీసుకువెళ్లి విందు చేశాడు. సాయంకాలం కూడా అతడు గోపాలాన్ని వదలలేదు. ఎవరో రహస్యంగా నడుపుతున్న కల్లుపాకకు తీసుకు పోయాడు. అక్కడ నాటుసరుకు దొరుకుతుంది. దిట్టంగా తాగారిద్దరూ. ఒక పక్క వెంకటేశ్వర్లను తలుచుకుంటే బాధగా, భయంగా ఉన్నప్పటికీ అతడు తెచ్చికోలు ధైర్యంతో నడిచి వచ్చాడు. తీరావసారాలో చూస్తే తన పక్క అలాగే ఉంది. వెంకటేశ్వర్లు లేడు. "బహుశా జ్వరం తగ్గలేదేమో ! లోపలే పడుకుని ఉంటాడు" అనుకున్నాడు.

కొద్దిగా తూలుతూనే పక్క పరుచుకున్నాడు. నడుం వాల్చాడు. నిద్ర పట్టేట్టులేదు. మనసంతా ఏదో వికారం..కల్లుపాకలో మళ్లీ గాజుల చెయ్యి తగిలింది. అది అతన్ని కుదిపివేసింది. గంగి చెయ్యిలాగే ఉందది కూడా.

గంగి గుర్తుకు రాగానే అతనిలో అశాంతి చెలరేగింది. ఏమిటో నరాలు జివ్వున లాగుతున్న తపన. అతడు బలవంతంగా నిద్రపోదామనుకున్నా లాభం లేకపోయింది. నిద్ర సహాయనిరాకరణం చేసి అతన్ని బాధ పెడుతున్నది. పక్కన అంతా ప్రశాంతంగా ఉంది. ఎక్కడా ఏ అలికిడీ లేదు నది హోరు వినిపిస్తున్నది. రాత్రివేళ విహరించే ఏదో పక్షి చిత్రంగా అరుస్తూ ఎగిరిపోతున్నది.

రెండవ బహుమతి పొందిన కథ

అతడు లేచాడు. తూలుతూ తడికె పక్కకు వెళ్లి నిలబడ్డాడు. శ్వాస కూడా బిగబట్టి మెత్తగా అడుగులు వేస్తూ నెమ్మదిగా ముందుకు నడిచాడు. నేలమీద గొంతు కూర్చుని చేతులతో తడిమాడు. గంగి కాలి కడియాలు చేతికి తగిలాయి. అటూ ఇటూ చేతులతో కలయ వెదికాడు. గంగి ఒక్కతే పడుకుని ఉంది. మంచి నిద్రలో ఉంది.

అతడామె పక్కనే పడుకున్నాడు. క్రింద చాప ఒరుసుకుంటున్నది. కాళ్లమీద చల్లని వెన్నెల పడుతున్నది. గంగి ఒక పక్కకు పొర్లి అతని మీద చెయ్యి వేసింది. మట్టి గాజులు గలగలమని మృదువుగా చప్పుడు చేశాయి.

గోపాలం ఇక ఆగలేక పోయాడు. ఒక చెయ్యి గంగి చుట్టూ వేసి దగ్గరికి లాక్కున్నాడు గంగి అభ్యంతర పెట్టలేదు. అలాగే మత్తుగా నిద్రలో అతన్ని పెనవేసుకున్నది. గోపాలం మరింత కామంతో ఆమెను గుండెలకు అదుముకున్నాడు. ఆమె మగతగా కళ్లు మూసుకుని ఉండి మత్తుగా "అబ్బ ! ఏంటిరా అంత కక్కుర్తి ? ఎన్నడూ విరగబట్టు.. బీడీ తాగొచ్చావా.. పాడు వాసన.."

అంటూనే అతనికి లొంగిపోయింది.

ఆకాశంలో అంతవరకూ ఉజ్వలంగా కాంతులు వెదజల్లుతూ ప్రకాశించిన చంద్ర బింబం నల్లని పొద వంటి ఒక మబ్బులో చిక్కుబడిపోయింది. వెన్నెల మందగించింది.

కొద్ది సేపటి తర్వాత గోపాలం లేచి ఇవతలికి వచ్చాడు. గంగి అలసటతో నిద్రాభారంతో మరొక వైపుకు తిరిగి పడుకుంది. గోపాలం శరీరమంతో తేలిక పడ్డట్టుగా ఉంది. మనసులో ఒక మూల తప్పు చేశాననే భావం మెదులుతూనే ఉంది. తెల్లవారుతుంది. తన తప్పు బయట పడుతుంది. అప్పుడేంకాను ? వెంకటేశ్వర్లను తలుచుకుంటే గుబులు గుబులుగా ఉంది.

అతడు తన పక్కమీద లేచి కూర్చున్నాడు. నిద్ర పట్టడంలేదు. మెదడంతా ఆలోచనలతో వేడెక్కి అతన్ని చికాకు పరచింది. అతడలా ఒక గంటసేపు ఆలోచించి తర్వాత ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాడు. నెమ్మదిగా లేచి పక్క చుట్టకుని చంకలో పెట్టుకున్నాడు. కర్ర అందుకున్నాడు. తర్వాత నెమ్మదిగా అడుగులువేస్తూ తన కలవాటయిన దారివెంట నడిచిపోయాడు.

*　　*　　*

తెలతెలవారుతూ ఉండగా రంగడికి మెలకువ వచ్చింది. చల్లని గాలి రివ్వున వీస్తూ శరీరాన్ని అలుముకుంటున్నది. నది మరొక మెట్టు పైకి వచ్చింది ప్రవాహంలో వడి హెచ్చింది. ఎక్కడెక్కడి నుంచో సుళ్లు తిరుగుతూ వచ్చి వేగంగా అతి తీవ్రంగా దూకి పోతున్నది నది. కొత్త బిచ్చగాడెవరో మెట్లమీద నిలబడి అప్పుడే తలనిండా స్నానం చేసి కూర్చుని చిన్న అద్దం ముక్కలో మొహం చూసుకుంటూ నుదుట నామాలు దిద్దుకుంటున్నాడు

రంగడు ముందు ఆశ్చర్య పోయాడు. తర్వాత నవ్వుకుని కర్ర తాటించుకుని మెట్లెక్కి పైకి వచ్చాడు. మెట్ల ప్రక్కన పెద్ద చెట్టు గుబురు కొమ్మలలో పక్షులు దారుణంగా రొద చేస్తున్నాయి

అతడు గబగబ నడిచి వెళ్లి 'సిలకా సిలకా' అని పిలిచాడు. గంగి లోపలి నుంచి 'ఓయ్' అని బదులు పలికింది వెంకటేశ్వర్లింకా నిద్రలేవలేదు.

రంగడు గంగి దగ్గరగా వచ్చి "చూశావంటే. రాత్రంతా మెట్ల మీదనే పడి నిద్రపోయాను. మా బలేగా నిద్రపట్టిందిలే తప్పదియ్యి.." అన్నాడు.

గంగి అతని చెయ్యి అందుకుంది. "ఏ మెట్ల మీద ?" అని అడిగింది. "నది మెట్లమీద.... రాత్తిరి నువ్వేమో నేను మాట్లాడతా ఉండగానే నిద్రకు పడావు. నాకు నిద్దర రాలేదు. పూరికే అట్టా కాసేపు కూచునొద్దామని ఎల్లాను. బీడీ తాగేందుకాదు... ఒట్టు.. కావాలంటే నోరు వాసన చూడు అంతే అక్కడే నిద్రపట్టేసింది. ఇప్పుడే లేచొస్తున్నాను." అన్నాడు రంగడు.

ఎగిరిపోయిన సిలక

గంగి అనుమానంతో "అర్ధరాత్రికాడ నువ్వు రాలేదా ?" అని అడిగింది. రంగడు విసుక్కుని "నీకు • భగమంతుడేమాత్రమూ తెలివి తేట లియ్యలేదే.. నేనేం అరవంలో సెపుతున్నానా. అర్థం కావటంలేదా ఏటి ? రాత్రి నువ్వు పండుకో గానే ఎల్లాను, హాయిగా మెట్లమీద నిద్రపోయాను. ఇప్పుడే వస్తావుండాను." అని వివరంగా చెప్పి బయటికి వెళ్లాడు.

గంగి గుండెలు దడదడ లాడాయి. మనసులో గుబులు బయలు దేరింది. భయం కూడా కలిగింది. సగం రాత్రివేళ రంగడు రాలేదా ? అయితే ఎవ లొచ్చారు ? ఆ పొగాకు వాసన ఎవరిది ?

ఆమె మనసు విచలితమై పోయింది. ఆమెకు గోపాలం గుర్తువచ్చాడు. అతడు గుర్తుకు రాగానే ఆమె శరీరం ఆ పాదమస్తకమూ ఒక్కసారిగా జలదరించింది. తన మీద తనకే విపరీతమైన అసహ్యం కలిగింది. అలాగే కూలబడి పోయింది. కొద్ది క్షణాలలో ఎన్నాళ్ళ క్రితమో ఆమెను వదలిపెట్టి మరుగై పోయిన దుఃఖం పొరలి వచ్చింది. మొహాన నెమలి కంఠం రంగు చీరె కొంగు కప్పుకుని ఏడుస్తూ చాలాసేపు అలాగే కూర్చుండి పోయింది.

తర్వాత లేచి ఇవతలికి వచ్చింది. తన మీద తనకే విపరీతమైన అసహ్యం.. కోపం.. శరీరంలో అగ్ని దాగి ఉన్నట్టు అంత చల్లని గాలిలోనూ ఒళ్ళు సెగలు కక్కుతున్నది. మనసు కుతకుత లాడి పోతున్నది.

అలా ఎంత దూరం నడిచి వెళ్లిందో ఆమెకే తెలియదు. పాదాలకు చల్లని నదీ ప్రవాహం తగిలే వరకూ ఆమెకు ఒళ్ళు తెలియదు.

నది వేగంగా, కసిగా సుళ్ళు తిరుగుతూ, బుసలు కొడుతూ ప్రవహిస్తున్నది. ఎన్ని ఊళ్లను జల మయం చేసి ఎన్ని పొలాలను ముంచి వస్తున్నదో ఆ ప్రవాహం ! రంగడు కొనిపెట్టిన మట్టెలు, తర్వాత కడియాలూ నీటిలో మునిగి పోయాయి. మోకాలివరకూ చల్లని ప్రవాహం వచ్చింది. మసలి పోతున్న శరీరానికి చల్లగా మంచు కప్పి నట్టున్నాయి నీళ్ళు. ఆమె శరీరమూ, మనసూ అధీనంలో నుంచి తప్పిపోయాయి.

* * *

ఇంటికి తిరిగి వచ్చిన రంగడికి గంగి మట్టెలూ కడియాల చప్పుడు వినబడలేదు. రోజూ ఆవేళకు గంగి గుడిసె బయట చిమ్మి నీళ్ళచల్లి ముగ్గులు పెడుతూ ఉంటుంది.

అతడు 'సిలకా" అని పిలుస్తూ గుడిసెలోకి అడుగు పెట్టాడు. గంగి బదులు పలకలేదు వెంకటేశ్వర్లుకు మెలకువ వచ్చినట్టున్నది. అతడు పక్కమీద పొర్లి "ఏటిరా, గావుకేకలు ...." అన్నాడు.

రంగడు మళ్లీ పెద్దగా పిలిచాడు. అప్పటికీ బదులు పలకకపోయేసరికి అతనికి కోపం వచ్చింది. గొంతు చించుకుని అరిచాడు. "నీకేం పుట్టిం దియ్యాళ ? బదులు పలకవేం ?" అన్నాడు. అయినా లాభం లేకపోయింది. రంగడు కోపంతో సణుగుతూ అలాగే కూర్చున్నాడు. క్రమంగా అత నిలో ఆదుర్దా కలిగింది.

బుచ్చిగాడు లోపలికి వచ్చాడు. "అక్కేది ?" అని అడిగి రంగడు బదులు చెప్పకపోయేసరికి గుడిసె చుట్టుపక్కల అంతా తిరిగి చూశాడు. గంగి ఎక్కడా కనబడలేదు.

సూర్యుడుదయించాడు. నది ఆ కాంతులలో రక్తంతో ఎర్రబడినట్టు వైతరిణిలా భయం కరంగా ప్రవహిస్తున్నది. వెంకటేశ్వర్లు కూడా లేచి 'చెల్లమ్మా, చెల్లమ్మా' అని పిలిచాడు.

గంటసేపటికి వారిలో కలవరం బయలు దేరింది. బుచ్చిగాడు వెంటరాగా ఇద్దరూ ఆ పరి సర ప్రదేశాలన్నీ వెదికి చూశారు. రంగడు "నెమలి కంఠం రంగు చీరె కట్టుకున్న అమ్మాయి కనిపించిందా ?" అనే అడుగుతున్నాడు 'ఏమి టేమిట' ని చేరినవారిని.

"ఏమండీ నా గొంతు బాగా లేదంటారా!" ఓ గాయకురాలు అడిగింది.

"ఏం చెయ్యమంటారు చెప్పండీ నేను తెల్ల మెట్లు, నల్ల మెట్లు రెండు వాయించి చూశాను, మీరేమో ఈ రెంటి మధ్యలో పాడుతున్నారాయే." పియానో వాయించే వ్యక్తి తన బాధను బయట పెట్టాడు.

శివచరణ్ (మధుర)

ఎండలో చురుకు పాలు హెచ్చింది. ముగ్గురూ వెదికి వెదికి తిరుగుముఖం పట్టారు. వెంకటే శ్వర్లూ, రంగడూ 'గంగి గుడిసెకు తిరిగి వచ్చి ఉంటుంద' ని ఆశాభావంతో త్వరత్వరగా బుచ్చి గాడి చేతులు పట్టుకుని నడిచి వచ్చారు. కాని గుడిసె శూన్యంగా ఉంది.

రంగడికి ఏడుపు వచ్చింది. చేతులతో మొహం కప్పుకుని పెద్దగా ఏడ్చాడు. వెంకటేశ్వర్లు అతని భుజంమీద చెయ్యివేసి "ఊరుకోరా ! ఎక్కడికీ ఎల్లదు గంగి.... వస్తదిలే .... వూరుకో .... " అని ఊరడించడం మొదలుపెట్టాడు.

చుట్టుపక్కలవారికీ విషయం తెలిసి కొందరు సానుభూతి చూపి వచ్చారు. బుచ్చిగాడి 'కొత్తమ్మ' తన గడపలో నుంచుని ఎవరితోనో "పరో గుడ్డివాడు కూడా కనిపించడం లేదుగా, ఇంకేం.... ఇద్దరూ కలిసి ఎటో ఉడాయించి ఉంటారు." అన్నది.

ఊరంగడు మళ్లీ లేచి నది ఒడ్డున కేకలు వేస్తూ కలయ దిరిగాడు. పిలిచి పిలిచి అతని కంఠం బొంగురుపోయింది. ప్రయోజనం మాత్రం ఏమీ సమకూరలేదు. నది మామూలుగ గానే వేగంగా తన దారిన తాను ఏ పాపమూ ఎరగ నట్టు ప్రవహించిపోతున్నది.

అత డలాగే పిచ్చివాడిలా పరధ్యానంగా కూర్చుండ పోయాడు. సూర్యబింబం నడి నెత్తిమీదికి వచ్చిన వేళ బుచ్చిగాడు వచ్చి పిలువగా 'నేను రాను పొమ్మ' న్నాడు. 'నే నిక్కణ్ణించి కదలను' అన్నాడు. తనలో తనే ఏమిటో గొణుక్కున్నాడు.

నదికి దిగువన పదిమైళ్ల దూరంలో మరు నాడు సూర్యోదయ సమయంలో వరదనీరు వెనక్కు తగ్గిన అనువైనచోట గాలం వేసుకుని చేపలు పడుతున్నా ఒక పల్లెవాడు. అతనికి దూరంగా ఏదో రంగు గుడ్డ పెద్ద పొదలో చిక్కుబడి ఉండి కనిపించింది. నెమలికంఠం రంగులో ఉన్న ఆ గుడ్డను గురించి అతడు ఆట్టే ఆలోచించలేదు. గాలంలో చిక్కుకున్న బలిసిన చేపను పట్టి బుట్టలో వేసుకుని మళ్లీ ఎర గుచ్చి గాలాన్ని నీళ్లలోకి విసిరి కూర్చున్నాడు.

* * *

రంగడలా పిచ్చిగా కొన్నాళ్ళు గడిపాడు. ఆ మెట్లమీదనే రాత్రీ పగలూ తనలో తనే గొణు క్కుంటూ కూర్చుని ఉండేవాడు. గడ్డమూ, జుట్టూ విపరీతంగా పెరిగి, మనిషిలో జవ సత్వాలుడిగిపోయి ప్రేత కళ పడింది. వెంకటేశ్వర్లు, బుచ్చిగాడూ ఎవరు పలకరించినా గుర్తుపట్టే దశ కూడా దాటిపోయింది.

నది బాగా తగ్గిపోయింది. అంతకుముందు చుట్టుపక్కల ఊళ్లను ముంచి పొలాలను ధ్వంసం చేసి విపరీతవేగంతో ప్రళయసదృశంగా ప్రవ హించిన నది అంతలోనే ప్రోషిత భర్తృకలాగా కృశించిపోయింది. దిగువన దాదాపు పదిహేను మైళ్ల వరకూ నదికటూ యిటూ ఒంద్రు మటి పెద్ద మేట వేసి ఎండలకు బిగిసిగట్టి పడింది.

ఒకనాటి తెల్లవారుజామున ఎంత పిలిచినా కదలనైనా కదలనందువల్ల బుచ్చిగాడు రంగడి దగ్గరికి వెళ్లి భుజం పట్టుకుని కుదిపేసరికి అతని శరీరం నిశ్చలంగా కట్టెవలె ఉండి ఒక ప్రక్కకు వొరిగిపోయింది.

బుచ్చిగాడు ఒక్క క్షణంసేపు భయంతో కొయ్యబారిపోయి నిలబడి తర్వాత వెంకటేశ్వర్లు గుడిసెవైపుకు బాణ వేగంతో పరుగుతీశాడు. ★